

מסורת הש"ס

(א) לקמן עב.; (ב) דב"צ קנא'; (ג) כחצות ע: יבמות קכב.
ד"ש, (ד) יבמות קכב, (ה) הרויות יב. כרימות ו.
(ו) ויבניות שם אחת שירא ע"פ ברש"י, (ז) חולין לט; (ח) וחוילין שם נדרים מת.
זכאים ב:; (ט) בדפוס רב פפא ולפנינו הוא ע"פ הרש"ל, (י) בדפוס רבא ולפנינו הוא ע"פ הרש"ל ועי' רש"י (יא) לעיל טז, (יב) ברש"י, שבג"פ נוסף, לים, (יג) ונלל סה:; (יד) ברש"י שבג"פ, יבמות לה, (טו) ע"כ, (טז) ברש"י הגרסא מלאה חציות ועי' פוסק, (יז) ב"ס של שלמה הגרסא, היכא דלאמר, (יח) מביא ורסאיו ל"ב ואולי ל"ל דלמרתן שפיק, (יט) ש"ך לע"פ.

גליון הש"ס

תורה"ה וליחוש בו לחבירו ובכירו. לכן ומכירו איט מונן לי דקוין דלא ליהויט בעיר לשון דמי כ"ך לייט מכירו וי אין נומנין שלם לחדם שאיט מכירו:

מוסף רש"י

גיטו. דשכיב מרע, כמתנתו מה מתנתו. אמרין כצ"צ (קנא): אם עמד חזור אף גיטו אם עמד חזור. ולא מיבעיא היכא דלאמר אם מת, דהא לא מה, אלא אפילו לא אמר אם מתי אלא ידע לא גט סתמא אף עמד חזר, דמסתמא אדעתא דמיתה ידע לה וסא לא מת (לקמן עב.). כל השומע בו' הרי אלו יכתבו ויתנו. א"ר אף אחר לא לטורי כתב (בחוברת ע) וסמנין עליה ככל דכרי שומעו אלו הו' פלוגין בן פלוני (יבמות קכב.). לימדני יותנן בני. ציפיות שס: ויתנן שירא, שד היה או בן בן (רש"י עט.) הבריא שאמר כתבו גט לאשתי. ולא אמר כתבו ותנו ויחך לו, אלא רצה לשחק בה. א"ר אחרת מ'פירי בן למת לא גט לפוטרה מינא אם ימות, והסלינה דבזרים ואין אלו נענין שלוחו לגרש, דהא לא אמר, להכי נקט ברא דאילו מסוכן קיימא לן הלכה כר"ש שזוי דלאמר דאמר ונפל ונתנן (וחזיר עט.) וסמנין וכתב. וכבר כתבו ונתנו העדים גט לאשתו (עט.) אם מעצמו נפל. ודאי מתחלה היה דעתו לעלות ולפלו והיה ליה כחל כמתוס' (עט.) מעשה הלויתר. הא אמרת רישא דה לשחק בה ולא נתת חילוק בדין מעצמו נפל וצ"ן דחמו הרוח: מי משוי איניש צרא עליה במקום אבא. דלא מקפיד צדי מנייהו ומעיקרא להאי צרא נמי שוויה שליט ועכשיו שמת האב (י) יתנו לה הבן הזה ותצירו ששרי הלך הבעל למדינת הים: **בתנ"י** **אמר לשנים תנו גט לאשתי**. אע"ג דלא אמר

מוסף תוספות

- דאם החמין קצת או או נאבדו קצת המעות למה הוא מוסיד הכל. רשנ"א.
- פירוש לפירושם דאע"ג דאמרין בית שבביתו או שור בשורי אני מוכר לך ומת אחד או נפל מראוהו מת ומראוהו נפול כדאמר בפרק בראה

דרא רבי אבינא לסליסיה. יטעון רבי אבינא סלו על כפיפו למונותיו להוצאת הדרך ויחך לו אצל רב הונא רבו כי על פיו ושמועותיו זוכה במתנה בלא קנין: **דאמר ר"ה**. בפרק מי שאלמו (לקמן דף עב.): **גיטו**. דשכיב מרע: **כמתנתו בו'**. ומינה ילפינן אכן נמי דמה גיטו אע"ג

דלא פריש תנו ונתנין כדתנן במתניתין ביולא בקולר ובמסוכן אף מתנתו בו': **לאחר מיסה מי איכא**. לאחר שמת מי מגרשה ובשעת מיתה הוזקקה ליצם ולהא מילתא היכי נדמיניהו: **אלא ר' אבא**. לאו הכי אחקיף אלא הא קשיא ליה אדר' זירא דלמר קנה רבי אבינא להא מתנה דגניבא: **במקום**. ששייר לעצמו שלא נתן כל נכסיו ובעי קנין דהכי קי"ל צצ"צ בפרק מי שמת (דף קנא): דכיון ששייר לגרמיה מידי אלו כמלוא מחמת מיתה הואיל

וחם על פרנסתו עצמו והרי הא כמתנת בריא: ופרכינן **מכלל דרב הונא סבר דלא צעי קנין: דמזוה מחמס מיסה הוא**. שהיה יודע שהיולא בקולר אינו חזור: **הכי קשיא ליה**. היכי נקני: **חמרא לא אחר**. דבו ליה חמרא צארעב מלא וזוי: **דמי חמרא לא קאמר**. דבו ליה ארעב מלא וזוי דדמי חמרא דנימא לזבוגי חמרא ומיתב ליה: **מחמרא קאמר**. וזוי מחמרא קאמר דניתבו ליה וכי עושין מעות מיין: **כדי לייפות אם כח**. לכך לא פירש לא זו ולא זו כדי לייפות את כחו שיהא לו כל היין שלו אחריות שאם אחר תנו לו יין אם החמין מן היין מלאה חציות היה הירושין אומרים לו שכן החמין ואי אחר דמי חמרא ומכרו ממנו קלת ואבדו המעות אומרים לו אבדו מעותיך הלכך אחר מחמרא דמשמע יין ודמיו שהכל אחריות לו: **בתנ"י כל השומע קולו**. ופירש שמו ושס עירו: **גב' אידמוי אידמו**. פעמים שעושין עצמם צדמות אדם: **צנא**. כל: **זרה היא**. שמתכוונת היא לקלקלה ששנא בגט זה ותאסר על צעלה: **צעת הסכנה**. כגון זה שמסוכן למות ואם לא עכשיו אימתי: **שאין מדירין**. אם זהו שפירש שמו: **בתנ"י רצה לשחק בה**. הואיל ולא אמר תנו: אם **מעצמו נפל הרי גט**. דדעתו מתחילה היתה לכן וסופו הוכיח והיה ליה כמפרש"י ומסוקין: **גב' מעשה לספור**. רישא תנא לא אחר כלום ואח"כ נתן חילוק בין מעצמו נפל וצ"ן דחמו הרוח: **מי משוי איניש צרא עליה במקום אבא**. דלא מקפיד צדי מנייהו ומעיקרא להאי צרא נמי שוויה שליט ועכשיו שמת האב (י) יתנו לה הבן הזה ותצירו ששרי הלך הבעל למדינת הים: **בתנ"י** **אמר לשנים תנו גט לאשתי**. אע"ג דלא אמר

כתבו ותנו הרי אלו יתתמו צעמין ולא יאמרו לעדים אחרים לחתום דלאו צית דין מניניהו לזוות על אחרים אלא עדים שוויהו. ובגמרא(ט) לזוות לסופר אחר לכתוב או הס עצמם לריבין לכותבו:

בזהו. היה מצי למיבעי צאומר לשנים

האומר פרק ששי גיטין

דמי חמרא אא קאמר. וא"ת כי אמר נמי דמי חמרא הוי דבר שלא בא לעולם כדלמרינן בפרק האומר משקלי (פסין דף כ.): גבי דמי שור זה עלי עולה ומוקי לה צאומר לכשיצאו דמיו יקדשו ופריך והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם וי"ל דהתם משום

דלמר לכשיצאו אצל אחר דמי שור זה עלי עולה משמע התם דלא חשיב זה דבר שלא בא לעולם אלא הוי כמו דקל לפירותיו דבעי למימר יקדש השור לדמיו וה"כ כי אמר דמי חמרא צעי למימר שיהא היין קניו לו ולמרו אי נמי כאן היה דמי יין שכבר נמכר ויין שלא נמכר והכי קאמר דמי חמרא שכבר נמכר לא קאמר וגם חמרא העומד לתכור לא קאמר: **כדי לייפות בחו**. פירש צונקטרס שיהא כל היין שלו צאחריות שאם אחר תנו לו יין אם החמיסה חצית אחתש"ן מן היין הירושין אומרים לו שכן החמין ונראה שלא ראה לומר שיהא כל ההפסק שלו דמן הדין^א אין לו להפסיד אלא לפי החשון^ב והשתא דכולו אחריות אינו מפסיד כלל^ג וא"ת ורב הונא מה הוזכר להשמיענו כיון דלמר תנו ואע"ג דלא קנו מיניה הא פשיטא דמתנת שכיב מרע צבולה או מלוא מחמת מיתה דלא צעין קנין ואומר ריב"ס דליצטרין ליה לאשמועינן דלפי"ו יולא בקולר כמו עוצדא דגניבא דמייתי עלה יש לו דין(י) שכיב מרע דכל היכא דמועיל כתבו כמו תנו יש לו דין זה:

כל השומע קולו בו'.^ד אע"פ דלמרינן בפרק אין חי המודר (גדרס דף לו.) גבי מודר ההא מחצירו דמורס לו תרומתו לדעתו ודייק בגמרא לדעתו דמאן אי לימא לדעתא ידידה מאן שוויה שליט אלא דצעל הכרי הא קא ממתי ליה דצעד שליטותיה ומוקי לה צאומר כל הרווא לתרוס יבא ויתרוס לאו משום דכי אמר הכי לאו שליטותיה עמיד דצטרומה צעין שליטות אלא לענין מודר הנאה דוקא לא חשיב שליטות שיחשז בכך כמהנה ליה כיון שלא זיה לו לעצמו או שמו יש לחלק דהכא לא קאמר כל הווא כמותו אלא כל השומע דייחד יחידה למי ששומע קולו:

ולייחוש שמה שד הוא. דוקא צבור או אותו שעומד על ראש ההר (ט) וראהו בפרק צמרא דיצמות (דף קכב).^ז ואסור לאדם שיתן שלום לחצירו^ח צדעה דצמגילה (דף ג.) כעין עוצדא דהיושע שראה אותו וחרצו שזופה צידו כל כי האז גוואל חיישינן שמה שד הוא אצל צעיר מותר ליתן שלום * לחצירו ומכירו צלילה או לעדים לומר צלילה כתבו גט לאשתי ולא חיישינן וכן משמע צירושלמי דפירקין (ה"ו) דמייתי עלה ומשיאין על פי צת קול ומפרש והוא דחזו צנאוא ומפרש דהא דמימא צדמות אצל צעיר אע"פ שלא ראה צנאוא של אדם ופריך

מההיא דהיה מושלך צבור בו' ומשני מצינין הן צצורות כדכך שמוציין צצדות:

(י) **אמר לשנים כתבו ותנו גט בו' ואמרו לסופר וכתב וחתמו הן** צלא כתבו ככתבו ותנו דמי ושמה נקט כתבו ותנו לרצותא:

וישמעאל בשעת הסנה כגון זה שמוסכן למות בבור ואם לא עכשיו אימתי סומכין על חקול וכתבין ואע"פ שאין מכירין אם הוא זה שפירש שמו: הבריא שאמר כתבו גט לאשתי רצה לשחק בה. כגון שלא אמר כתבו ותנו ומעשה בבריא שאמר כתבו גט לאשתי ועלה לראש הגג ונפל ומת ואמרו חכמים אם מעצמו נפל הרי זה גט שירע בעצמו שהיה חלוש הרבה ואיגליא מילתא שהרי נפל ומת והוא הרוח דחפתו אינו גט שלא מחמת חליו נפל: מעשה לסתור חסורי מחסרא והכי קתני ואם הוכיח סופר על תחילתו הרי זה גט ומעשה נמי בבריא וכו'. ההוא גברא דעל לבי כנישתא אשכח מקרי ינוקי ובריה דיתבי ויחיב איניש אחרינא גביהו אמר להו בי תרי מניכרי ליכתבו גיטא לדביתוהו לסוף שכבי מקרי ינוקי מי משוי איניש שליחא ברא במקום אבא או לא רב נחמן אמר לא משוי איניש שליחא ברא במקום אבא ומעיקרא לא איכון אלא לאברה אלא איניש אחרינא והשתא דמית אבוב בטלה השליחות. ורב פפא אמר משוי איניש שליחא ברא במקום אבא וכל תרי מינייהו כשרין לכותבו והלכתא משוי איניש

סו.

עין משפט ונר מצוה

נא א מיי פ"ח מה' זמיה הל"ג [ופ"א סה הכי"צ] סמג עשין סב טו"שע חו"מ ס"י רב ספי"ח ח:
נב ב מיי שם סמג שם טו"שע חו"מ ס"י רנב ספי"ח:
נג ג מיי שם הלג"ו סמג שם טו"שע חו"מ ס"י רג ספי"ד:
נד ד מיי שם הל"ו טו"שע שם שם ז וס"י רנב ספי"כ:
נה ה מיי שם פי"א הל' ט סמג עשין סב טו"שע חו"מ ס"י רנב ספי"ג:
נו ו מיי פ"ב מה' גירושין הל' יג סמג עשין ג טו"שע אה"ע ס"י קמא ספי"ט:
נז ז טו"שע שם:
נח ח מיי שם [הל"ד] והל"צ סמג שם טו"שע שם וס"י קב ספי"ג:
נבט ט מיי שם סמג שם טו"שע אה"ע ס"י קמא ספי"ט טו:
ס י מיי שם הל"ג טו"שע שם ספי"ח:
סא כ מיי שם פי"ח הל' ג סמג שם טו"שע שם ספי"ח וספי"כ:

פסקי רי"ד

ובתורתו משרש של דמאי. גביבא יוצא בקולר הזה כי קנפיק אמר להו (והבן) דאיה וזוי לורי אבינא מחמרא דנהר פקוד א"ר יודא דר"ר אבינא דלמיה לויול לבביה דרב הונא רביה פ"י ישיש מוונותיו בסלו ויחך אצל רב הונא רבו יהואי קיביר מתנתו אע"פ שהותה דבור בעלמא בלא קנין דאמר רב הונא גיטו כמתנתו מה מתנתו אם עמד חזור אף גיטו אם עמד חזור פ"י שכיב מרע שנתן גט לאשתי סתם אע"פ שלא אמר אם פלוני אם הבריא ועמד מחליו חזור בו וגיטו בטל דאנן סהדי דיה יבא לה גיטא אלא מחמת פחד מיתה ושלא תהא זקוקה ליבם כדאמר"י כמתנתו שאם עמד חזור בו הכי נמי אמרי' בבב"ס: ומה גיטו אע"ג דלא פריש כיון דאמר כתבו אע"ג דלא אמר תנו אף מתנתו כיון דאמר תנו אע"ג דלא קנו מיניה. פ"י מצונו בש"מ שכל דבריו ככתובין ומסותרין דמו אבל ביצא בקולר לא מצונו (גבי מתנת רב גבין) גיטו תנן וסני ליה באומר כתובו ומהקישא דרב הונא דנקיש להו ילפי' ונפל מדיו ירבגט כשר בכתבו בלחוד כמתנה נמי כשר בתנו בלחוד אע"ג דלא קנו מיניה ואע"ג דקי"ל מתנת ש"מ במקצת בעיני קנין האי הוי כמצווה מחמת מיתה דאפילו בכתב לא בעי קנין. **בתנ"י** מעשה בבריא שאמר כתבו גט לאשתי ונפל ונראה לראש הגג ונפל ומת ואמרו חכמים אם מעצמו נפל הרי זה גט ואם הרוח דחפתו אינו גט. פ"י היה מושלך בבור שאין אדם יכול לראתו ולהכירו מי הוא ואמר אני פלוני בן פלוני כל השומע קולי יכתוב גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו אע"פ שלא דלאוהי שד הוה אי נמי צרה הות ותכונתה לקלקלה ואסיקאנא נתן דבי ר' ו

דבנותיה התם היינו עצמא לפי שכל בית וכל שור עומדין בפני עצמן ומשה' מראהו מת ונפול אבל הכא שלא זיכה לו בחיות כך וכך אלא חמרא הרי היין כולו מעורב והאיך יאמר לו שלך החמין. ר"ן ג. וריצב"א אומר דפי' הקונטרס עיקר דאדם המקנה לחבירו ק' חביות בחביותיו והחמיצו מקצתן מצי למימר ליה שלך החמיצו כדאמר"י בפ"ב דבכורות וכו'. מוס' הל"א' (עיי"ש עה, ועי' כ"שצ"ח שמרין דע' תוס' ה"מאות ה"רצ"א והתמין' נגס). T. אלמא דאי אמר כל השומע שיחך למימר שליחותיה קעביד. מוס' נדרס לו: ה. מקום שאין דרך בריא לעמוד שם לפי שהשרים מצויין שם. כשצ"ח. ופרכינן עלה וליחוש שמה שד הוא. ר"ן. ו. בלילה. מוס' יבמות קט. ד"ה דחזו. אכל תמוס' כשהיה דין דף מד. כמו: אפי' ביום. T. שאם היו שואלין בשנים תנו או בשלושה כתבו ותנו והיה משיב להם דלא קפיד אכתב הגט, אכתי בשנים כתבו ותנו קא מיבעיא להו דכיון דאמר כתבו ויתירא, דבשנים בתנו לחודיה הוי קפידא אחיזמה, דלמא אכתיבה נמי קפיד. מוס' ה"א"ש.